

Centraal Orgaan opvang asielzoekers

Bestuursovereenkomst inzake de vestiging van een Overlooplocatie in WTC Leeuwarden

10 oktober 2023

Bestuursovereenkomst inzake de vestiging van een opvanglocatie

Partijen

- a. Het Centraal Orgaan opvang asielzoekers, gevestigd aan de Rijnstraat 8 te Den Haag, hierbij vertegenwoordigd door de bestuursvoorzitter van het COA, de heer M. Schoenmaker, hierna te noemen: ‘COA’
- b. De gemeente Leeuwarden, gevestigd aan Oldehoofsterkerkhof 2 te Leeuwarden, hierbij vertegenwoordigd door de burgemeester, de heer S. van Haersma Buma, hierna te noemen: ‘het gemeentebestuur’

Overwegende:

- dat het COA tot kerntaak heeft de opvang en begeleiding van vreemdelingen;
- dat het gemeentebestuur bereid is mee te werken aan de opvang van vreemdelingen in een overlooplocatie binnen de gemeente;
- dat het COA en het gemeentebestuur een optimaal functioneren van de overlooplocatie in de plaatselijke gemeenschap en in relatie tot de betrokken diensten en instellingen willen bewerkstelligen door het maken van afspraken en het treffen van de nodige voorzieningen;
- dat de bestuursovereenkomst onverlet laat dat het COA voor het gebruik van de opvanglocatie over de benodigde vergunningen moet beschikken;
- dat het gemeentebestuur zich binnen haar publiekrechtelijke verantwoordelijkheden inspanst voor een zorgvuldige en voortvarende vergunningverlening;
- dat het Faciliteitenbesluit Opvangcentra, d.d. 29 juli 1994 (Stb. 636) en de aanvullingen van 8 juni 1998 (Stb. 347) en 25 januari 2001 (Stb. 60) van toepassing zijn, alsmede latere en eventuele toekomstige wijzigingen en aanvullingen;
- dat de directe verantwoordelijkheid voor het nemen van de noodzakelijke maatregelen op de beleidsterreinen gezondheidszorg en openbare orde en veiligheid, behalve bij de gemeente en het COA, bij meerdere partijen ligt;
- dat het uitgangspunt is dat de randvoorwaarden voor de te nemen maatregelen in verband met de opvang van vreemdelingen op de beleidsterreinen gezondheidszorg en openbare orde en veiligheid voldoende in bestaande wet- en regelgeving zijn vastgelegd;
- dat de gemeente thans kampt met tekorten in de beschikbaarheid van onderwijsfaciliteiten voor kinderen in de leerplichtige leeftijd. Gezien het korte verblijf van vreemdelingen, van enkele dagen met een maximum van 10 dagen, is er geen onderwijsvoorziening voor leerplichtige kinderen van deze overlooplocatie.

Komen het volgende overeen:

Artikel 1 - Definities

In deze overeenkomst wordt verstaan onder:

- a) Vreemdeling: de persoon die in de opvanglocatie van het COA wordt opgevangen, zoals bedoeld in artikel 3 van de Wet Centraal Orgaan opvang asielzoekers;
- b) Capaciteitsplaatsen: plaatsen in een opvanglocatie beschikbaar voor de opvang van vreemdelingen, zoals bedoeld in artikel 1.b van het Faciliteitenbesluit;
- c) Opvanglocatie: een opvangvoorziening waarin door of onder verantwoordelijkheid van het COA opvang wordt geboden aan vreemdelingen. Hieronder vallen een Opvangcentrum of een Noodopvang.
- d) Datum van ingebruikname: de datum waarop de eerste vreemdeling gebruik maakt van de opvanglocatie;
- e) Faciliteitenbesluit: het Faciliteitenbesluit Opvangcentra d.d. 29 juli 1994 (Stb. 636), zoals nadien gewijzigd.

Artikel 2 - Opvanglocatie

1. Het gemeentebestuur stemt in met het gebruik van de opvanglocatie aan Heliconweg 52, te Leeuwarden door het COA.
2. Het COA gebruikt de opvanglocatie onder eigen verantwoordelijkheid als overlooplocatie ten behoeve van de opvang van vreemdelingen, wel geregistreerd nog niet geïdentificeerd.
3. Het COA is verantwoordelijk voor het onderkennen en bestrijden van besmettelijke ziekten in het Opvangcentrum en de overige preventieve gezondheidszorgtaken ten behoeve van de bewoners, en heeft die verantwoordelijkheid contractueel belegd bij GGD-GHOR Nederland. Dit laat de verantwoordelijkheid van de gemeente krachtens de Wet Publieke gezondheid te dien aanzien onverlet.
4. De verantwoordelijkheid van het eerste- en tweedelijns zorgaanbod heeft het COA contractueel belegd bij de zorgverzekeraar die de Regeling Zorg Asielzoekers (RZA) uitvoert. (www.rzasielzoekers.nl) Aangezien het noodopvang betreft blijft het COA verantwoordelijk voor de toeleiding naar en de financiële vergoedingen betreffende Jeugdzorg.

Artikel 3 – Aantal vreemdelingen en capaciteitsplaatsen

1. In de opvanglocatie worden maximaal 250 vreemdelingen opgevangen.
2. In de opvanglocatie worden maximaal 260 capaciteitsplaatsen gerealiseerd.
3. Aangezien het een overlooplocatie betreft, personen zijn wel geregistreerd maar nog niet geïdentificeerd, dienen de volgende voorwaarden in acht genomen te worden.

- 3.1. Geen allengaande minderjarige vreemdelingen.
- 3.2. Overlastgevers per ommekeer terug naar (BPL) Ter Apel.
- 3.3. Vreemdelingen verblijven enkele dagen tot een maximum van 10 dagen op de locatie.
4. De locatie zal niet worden ingezet voor de opvang van asielzoekers ten aanzien waarvan is vastgesteld dat deze niet in staat zijn zelfstandig te functioneren, dan wel structureel overlast veroorzaken. Indien na plaatsing op de locatie blijkt dat een asielzoeker tot de laatstgenoemde categorieën behoort, zal deze onmiddellijk naar een andere locatie worden overgeplaatst, bijvoorbeeld de BPL in Ter Apel.
5. In de opvanglocatie worden slechts vreemdelingen opgevangen die verplaatst worden uit de opvanglocatie te Ter Apel en uitsluitend met inachtneming van het hiervoor in lid 3 en 4 bepaalde.
6. Op verzoek van het gemeentebestuur verstrekt het COA het gemeentebestuur informatie over het aantal en over de in lid 3, 4 & 5 bedoelde samenstelling van de vreemdelingen.

Artikel 4 - Duur van de overeenkomst

1. De bestuursovereenkomst wordt aangegaan voor bepaalde tijd. De bestuursovereenkomst vangt aan op 2 oktober 2023 en loopt tot 2 april 2024, waarna deze van rechtswege eindigt. Op het moment dat de eerste vreemdeling gebruik maakt van de opvanglocatie wordt deze datum vastgelegd in Bijlage A “verklaring datum ingebruikname” en zal aan deze overeenkomst worden toegevoegd.
2. In de situatie dat zich ernstige ongeregeldeheden op het terrein van de openbare orde en veiligheid voordoen die verband houden met de aanwezige opvanglocatie, treedt de burgemeester in overleg met een bestuurder van het COA om gezamenlijk te bezien of een oplossing kan worden bereikt. Het in de vorige volzin bepaalde, laat de bevoegdheden van de burgemeester inzake de handhaving van de openbare orde onverlet.

Artikel 5 - Uitkeringen Faciliteitenbesluit

De aanspraak op verstrekking van de uitkering als bedoeld in artikel 5 van het Faciliteitenbesluit vangt aan op de datum van ingebruikname.

Artikel 6 - Aanvullende werkafspraken

In aanvulling op de bijlagen A en B kunnen het gemeentebestuur en het COA, rekening houdend met elkaars bevoegdheden en verantwoordelijkheden, nadere werkafspraken maken. De navolgende afspraken zijn reeds gemaakt:

1. Het COA stelt, na overleg hierover met en instemming van de gemeente en de brandweer, een bedrijfsnoodplan vast dat voor het Opvangcentrum zal gelden en waarmee wordt beoogd in voorkomende gevallen de hulpverleningsorganisaties adequaat te kunnen doen handelen. Het plan zal door het COA in de daartoe bestemde gevallen worden gehanteerd
2. Het COA draagt zorg voor de beveiliging van het Opvangcentrum en de directe omgeving daarvan. Een en ander zal, in overleg en afstemming met de gemeente en de betrokken hulpdiensten, worden uitgewerkt in een Veiligheidsplan.
3. Het COA is na de vestiging van de Opvanglocatie telefonisch en per e-mail bereikbaar voor vragen, meldingen en klachten met betrekking tot het Opvangcentrum en stelt daartoe een vast lokaal aanspreekpunt aan.
4. Op ambtelijk niveau zal er tenminste één keer per maand, of zoveel vaker als nodig c.q. wenselijk is, overleg plaatsvinden tussen het COA en de gemeente.
5. Op bestuurlijk niveau zal er tenminste één keer per kwartaal, of zoveel vaker als nodig c.q. wenselijk is, overleg plaatsvinden tussen het COA en de gemeente
6. Het COA doet ingeval van calamiteiten of ongeregeldeheden, waarbij één of meerdere bewoner(s) van het opvangcentrum is of zijn betrokken, melding aan politie en zo nodig aan de burgemeester. Dit betreft calamiteiten of ongeregeldeheden op of in de nabijheid van het opvangcentrum, daar waar het toezicht en/of de beveiliging tot de taak van het COA behoort.
7. Het COA garandeert 24 uur per dag, 7 dagen per week beveiliging en bedrijfshulpverlening in het Opvangcentrum en directe omgeving. COA medewerkers en begeleiding zijn 7 dagen per week aanwezig van 8.00 uur tot 22.00 uur.
8. In het overleg tussen COA en gemeente, bedoeld in het vijfde lid van dit artikel, wordt de inzet van beveiligingscapaciteit geëvalueerd. In dat overleg kan worden besloten tot het vermeerderen dan wel verminderen van de door het COA in te zetten beveiligingscapaciteit, ingeval er omstandigheden zijn die voor het een dan wel het ander aanleiding geven. Daarbij wordt een besluit tot vermindering van de door COA in te zetten beveiligingscapaciteit slechts genomen met instemming van de gemeente.
9. Het COA stelt een overlegcommissie in die tot doel heeft de relatie tussen de omwonenden en het Opvangcentrum goed te laten verlopen.
10. In de in lid 9 bedoelde commissie hebben in ieder geval zitting vertegenwoordigers van de gemeente, van de politie, van de door het COA aan te wijzen diensten die in het Opvangcentrum werkzaam zijn en van de plaatselijke bevolking, alsmede het lokale COA-management.
11. Het COA dient zorg te dragen voor de voor het gebruik van het Opvangcentrum benodigde vergunningen, ontheffingen en andere besluiten van publiekrechtelijke aard en draagt zorg voor de tijdige aanvraag daarvan. De gemeente spant zich er, voor zover zij bevoegd gezag is, voor in dat de

benodigde vergunningen, ontheffingen en andere besluiten van publiekrechtelijke aard worden verleend.

Artikel 7 - Overige bepalingen

1. Bijlagen A (Verklaring datum ingebruikname opvanglocatie) en B (Toelichting Bestuursovereenkomst) behoren bij en geven een nadere toelichting en/of uitwerking van deze bestuursovereenkomst. Ingeval van tegenstrijdigheid tussen deze Bestuursovereenkomst en Bijlage B prevaleert het bepaalde in deze Bestuursovereenkomst.
2. Indien de bestaande wet- en regelgeving op de beleidsterreinen Gezondheidszorg en Openbare orde en veiligheid niet afdoende blijkt te zijn en hierdoor een knelpunt op dat onderdeel ontstaat, dan zullen het COA en het gemeentebestuur zich gezamenlijk inspannen dit knelpunt aan te kaarten bij het verantwoordelijke Ministerie.
3. In geval van een wijziging van wet- of regelgeving die gevolgen heeft voor deze overeenkomst, treden partijen met elkaar in overleg over hoe deze gevolgen het beste kunnen worden opgevangen.
4. Wijzigingen van deze overeenkomst zullen, na overeenstemming hierover tussen partijen, schriftelijk worden vastgelegd en als addendum aan deze overeenkomst worden gehecht.
5. In situaties waarin deze overeenkomst niet voorziet of in geval van geschillen, de uitleg en/of de uitvoering ervan, zullen partijen een maximale inspanning verrichten om deze geschillen in onderling overleg op te lossen.

Aldus overeengekomen, in tweevoud opgemaakt en ondertekend.

Leeuwarden

Den Haag

[datum]

gemeente Leeuwarden

[datum]

Centraal Orgaan opvang asielzoekers

S. van Haersma Buma
burgemeester

dr. mr. M. Schoenmaker
bestuursvoorzitter COA

BIJLAGEN:

Bijlage A: Voorbeeld: Verklaring datum ingebruikname opvanglocatie;

Bijlage B: Toelichting Bestuursovereenkomst.

Bijlage A Verklaring datum ingebruikname opvanglocatie

(wordt door het COA verzonden zodra de opvanglocatie voor bewoning in gebruik is genomen)

College van burgemeester en wethouders van de gemeente [naam]

Ten aanzien van de Burgemeester, [naam]

Postbus [Postbus Nummer]

Postcode

[datum]

[kenmerk]

Onderwerp: Verklaring datum ingebruikname opvanglocatie [plaats opvanglocatie]

Geacht College,

Het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) wil het college bedanken voor alle gezamenlijke inspanningen om te komen tot het realiseren van een opvanglocatie in [naam gemeente]. Samen met u geven we invulling aan een maatschappelijk vraagstuk; het bieden van opvang en begeleiding aan asielzoekers in Nederland.

Met deze verklaring willen wij u informeren dat de opvanglocatie [plaats opvanglocatie] op [datum en jaar] voor de opvang en begeleiding van asielzoekers in gebruik wordt genomen. Dit is overeenkomstig artikel 4 van de bestuursovereenkomst.

Wij vertrouwen op een goede samenwerking met uw gemeente, met omwonenden en andere betrokken organisaties. Mocht u vragen hebben over de verklaring of over de opvanglocatie dan kunt u contact opnemen met [naam regiomanager / locatiemanager en e-mailadres].

Met vriendelijke groet,

Ter Apel

Centraal Orgaan opvang asielzoekers

Corina Deekens

Regiomanager Opvang & Begeleiding Noord

Bijlage B Toelichting Bestuursovereenkomst

I - Doel Bestuursovereenkomst

Inleiding

Het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) zorgt er voor – op grond van de Wet COA - dat vreemdelingen in een kwetsbare positie in een veilige en leefbare omgeving professioneel worden opgevangen en begeleid in een opvanglocatie. Het COA opent pas een opvanglocatie nadat de gemeente daarmee heeft ingestemd. In de bestuursovereenkomst staan afspraken tussen de gemeente en het COA over de vestiging en ingebruikname van een opvanglocatie.

Het COA dient over de benodigde vergunningen te beschikken voordat een opvanglocatie in gebruik wordt genomen. De gemeente is door het ondertekenen van de bestuursovereenkomst niet gebonden deze vergunningen te verlenen, maar partijen komen overeen dat de gemeente zich zal inspannen voor een zorgvuldige en voortvarende vergunningverlening.

Het doel van de bestuursovereenkomst is:

- 1.1** Afspraken vastleggen over de vestiging van een opvanglocatie in de gemeente.
- 1.2** Inzichtelijk maken van elkaars wettelijke bevoegdheden en verantwoordelijkheden op de beleidsterreinen Onderwijs, Gezondheidszorg en Openbare orde en veiligheid, in relatie tot de opvanglocatie.

1.1 Afspraken vastleggen over de vestiging van een opvanglocatie

In de bestuursovereenkomst zijn afspraken opgenomen die nodig zijn voor het in gebruik nemen van de opvanglocatie. Daarbij valt te denken aan afspraken over welke locatie, of het een Opvangcentrum of Noodopvang betreft, het aantal bewoners, duur en welke wettelijke financiële uitkeringen beschikbaar worden gesteld (Faciliteitenbesluit).

Meer informatie over de praktische en financiële aspecten die de komst van een opvanglocatie met zich mee brengen, zoals communicatie, veiligheid, leefbaarheid, terugkeer en vertrek, bedrijfsvoering van het COA en ook over de uitkeringen en berekeningsmethodiek van het Faciliteitenbesluit staan op de website van het COA <https://www.coa.nl/nl/een-azc-de-gemeente>

De gemeente heeft met het document ‘Aanvullende Werkafspraken’ de mogelijkheid om met het COA aanvullende werkafspraken te maken. Het betreft eventuele

aanvullingen en uitwerkingen op de in deze overeenkomst genoemde informatie. Dit gebeurt onder erkenning van elkaars bevoegdheden en verantwoordelijkheden.

Aantal vreemdelingen en capaciteitsplaatsen

Voor het COA is het van belang om de bezetting in een opvanglocatie optimaal te kunnen gebruiken. Daarom worden in de Bestuursovereenkomst zowel het aantal vreemdelingen als het aantal capaciteitsplaatsen benoemd. Om het maximum aantal vreemdelingen te kunnen onderbrengen in de opvanglocatie, is het noodzakelijk om meer capaciteitsplaatsen beschikbaar te hebben. Zo kan het voorkomen dat een gezin bestaande uit vier personen in een wooneenheid met capaciteit voor vijf personen wordt geplaatst. De vijfde capaciteitsplaats blijft daardoor vacant. Daarom zijn meer capaciteitsplaatsen nodig dan het maximum aantal op te vangen vreemdelingen. Niet elke capaciteitsplaats zal in de praktijk bezet worden.

Voor het COA is de instroom leidend bij het plaatsen van vreemdelingen in opvanglocaties. Het COA maakt geen onderscheid naar nationaliteit, leeftijd, religie, seksuele geaardheid, achtergrond, etc.

Faciliteitenbesluit

Indien in een gemeente een opvangcentrum is gevestigd heeft de gemeente recht op uitkeringen volgens het Faciliteitenbesluit. Aan de gemeente wordt jaarlijks door het COA een uitkering verstrekt op basis van het aantal door asielzoekers permanent te bezetten capaciteitsplaatsen verminderd met het aantal op 1 januari van het uitkeringsjaar in de basisregistratie personen ingeschreven bewoners van het opvangcentrum.

Het Faciliteitenbesluit maakt voor de bekostiging onderscheid tussen artikel 3 en 4 (Opvangcentrum) en artikel 5 (Noodopvang). Onder Opvangcentrum vallen verschillende typen locaties¹ zoals azc (asielzoekerscentrum), col (Centrale Ontvangstlocatie), pol (Procesopvanglocatie), HTL (Handhaving en Toezichtlocatie) en GL (Gezinslocatie). Onder Noodopvang vallen Noodopvang en Aanvullende Opvang (AVO).

De soort opvanglocatie (Opvangcentrum of Noodopvang) wordt vastgelegd in artikel 2, tweede lid van de Bestuursovereenkomst.

1.2 Onderwijs, Gezondheidszorg en Openbare orde en veiligheid

Op bovengenoemde beleidsterreinen ligt de directe verantwoordelijkheid bij meerdere partijen. Dit is belangrijk om te constateren en te realiseren voor de komst van de opvanglocatie. Uitgangspunt is dat de voor de opvang van vreemdelingen benodigde voorzieningen en de te nemen maatregelen afdoende zijn geregeld in de bestaande wet- en regelgeving. Indien de regelgeving op een bepaald onderdeel niet afdoende blijkt te zijn en hierdoor een knelpunt kan ontstaan, dan kunnen het COA en de gemeente zich gezamenlijk inspannen dit aan te kaarten bij het verantwoordelijke Ministerie.

Onderwijs

In de Nederlandse leerplichtwet is opgenomen dat alle kinderen in de leerplichtige leeftijd naar school moeten. De gemeente is verantwoordelijk voor de huisvesting en inrichting van de onderwijsvoorzieningen en handhaving van de leerplicht. De leerplicht geldt dus ook voor kinderen in de opvanglocatie. Vanaf het moment dat deze kinderen staan ingeschreven in de BRP heeft de gemeente de wettelijke taak de leerplicht van deze kinderen te handhaven.

Op grond van artikel 5a van het Faciliteitenbesluit kan de gemeente aanspraak maken op een uitkering verstrekt door het COA voor huisvesting van het basisonderwijs voor kinderen van de opvanglocatie.

Meer informatie over het organiseren van onderwijs aan asielzoekerskinderen staat op <https://www.coa.nl/nl/onderwijs-kinderen>.

Gezondheidszorg

Net als iedereen kunnen asielzoekers naar de huisarts, een verloskundige of het ziekenhuis. COA-medewerkers informeren asielzoekers over de Nederlandse gezondheidszorg en begeleiden minder zelfredzame bewoners bij hun gang naar de zorg. Op elk azc houdt een huisarts spreekuur. Met vragen over hun gezondheid kunnen de bewoners van een azc 24/7 bellen met een medisch contactcentrum.

GGD

Net als voor alle andere inwoners van Nederland is de GGD verantwoordelijk voor de publieke gezondheidszorg voor asielzoekers. Deze zorg omvat onder meer infectieziektepreventie en -bestrijding, gezondheidsvoorlichting en jeugdgezondheidszorg (JGZ). Ook voert de GGD bij aankomst in Nederland de verplichte controle op tuberculose uit, voor asielzoekers uit landen waar tbc veel voorkomt.

Meer informatie over gezondheidszorg staat op <https://www.coa.nl/nl/medische-zorg-aan-asielzoekers> en <https://www.coa.nl/nl/vergoeding-van-medische-zorg>

Jeugdhulp

Sinds 1 januari 2019 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de jeugdhulp aan kinderen die in een opvanglocatie wonen en aan alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv). Gemeenten krijgen hiervoor een vergoeding op basis van het aantal kinderen in de Opvanglocatie.

Meer informatie over jeugdhulp staat op de website van de VNG

<https://vng.nl/rubrieken/onderwerpen/asielzoekerskinderen>

Openbare orde en veiligheid

De burgemeester is op grond van de Gemeentewet verantwoordelijk voor de openbare orde en veiligheid in de gemeente. De burgemeester en officier van justitie maken op grond van artikel 13 van de Politiewet in het driehoeksoverleg afspraken over de inzet van politie in de gemeente.

Het handhaven van de veiligheid binnen de opvanglocatie valt onder de verantwoordelijkheid van het COA. Indien incidenten binnen de opvanglocaties gevolgen kunnen hebben voor de openbare orde wordt door het COA in eerste instantie de politie geïnformeerd en indien nodig de burgemeester.

Om opvanglocaties veilig en leefbaar te houden, heeft het COA huisregels die asielzoekers in alle azc's moeten naleven. Laten zij hun medebewoners of COA-medewerkers niet in hun waarde of overtreden ze op een andere manier de huisregels? Dan treft het COA maatregelen. Strafbare feiten meldt het COA altijd bij de politie. Samen met de partners uit de bestuursrecht- en strafrechtketen treft het COA maatregelen tegen overlastgevers.

Uitgebreide informatie over veiligheid op een opvangcentrum staat op:

<https://www.coa.nl/nl/veiligheid-en-rond-azcs> en <https://www.coa.nl/nl/overlast-en-maatregelen>.